

Datum 2026-08-26
Diarienummer 2026/0362
Ert diarienummer Ju2026/01665
Handläggare Ulla Perman

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över En skärpt syn på involvering av underåriga i brottslighet (Ds 2026:14)

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

MFD tillstyrker promemorians föreslagna lagändringar, men lämnar några synpunkter till den fortsatta beredningen. Myndigheten välkomnar att promemorian uppmärksammar den ökade risken för att barn och unga med funktionsnedsättning rekryteras till organiserad brottslighet.

MFD anser dock att konsekvensanalysen bör utvecklas och efterlyser ett tydligare funktionshindersperspektiv i hela rättsprocessen, med fokus på tillgänglig information, individuellt anpassat stöd och ökad kompetens hos rättsväsendets aktörer.

MFD bedömer också att den fortsatta beredningen bör analysera hur förslagen påverkar personer med funktionsnedsättning som misstänks för eller begår brott, särskilt personer med intellektuella eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Särskild hänsyn behöver tas till att vissa personer kan ha svårare att förstå att de medverkar i brott och därför behöver tillgång till anpassade insatser och stöd för att ta sig ur brottslighet.

Myndighetens synpunkter

MFD tillstyrker promemorians förslag som bekräftar den problematik som myndigheten tidigare har lyft, samt ser att de kan bidra till att minska den utsatthet som särskilt personer med kognitiva, intellektuella eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar har.

MFD välkomnar att promemorian uppmärksammar att psykisk ohälsa och kognitiva svårigheter kan öka sårbarheten och att barn och unga med funktionsnedsättning löper en särskilt hög risk att rekryteras till kriminella nätverk. Det är en viktig utgångspunkt som också kommer till uttryck i förslagen,

bland annat genom att en underårig med funktionsnedsättning anges som exempel på en särskilt sårbar person, vid bedömningen av om ett brott är grovt.

MFD ser också positivt på att promemorian hänvisar till myndighetens tidigare regeringsuppdrag, där den ökade sårbarheten för personer med vissa funktionsnedsättningar att hamna i kriminella sammanhang har identifierats och beskrivits.¹ Det visar att regeringen uppmärksammar målgruppens särskilda utsatthet och att ett starkt straffrättsligt skydd kan bidra till att motverka att barn och unga med funktionsnedsättning utnyttjas i organiserad brottslighet.

Konsekvensanalysen bör utvecklas

MFD anser att konsekvensanalysen bör utvecklas genom ett tydligare funktionshindersperspektiv i rättsprocessen. Analysen beskriver inte vilka typer av funktionsnedsättningar som kan innebära en ökad sårbarhet eller hur rättsväsendets aktörer ska identifiera personer med behov av anpassningar.

Det saknas också en analys av hur berörda myndigheter ska få den särskilda kompetensen för att identifiera personer med funktionsnedsättning och hur de ska få likvärdig och anpassad information och stöd under rättsprocessen.

MFD vill särskilt betona att personer med funktionsnedsättning måste ges förutsättningar att tillvarata sina rättigheter genom tillgänglig information och kommunikation, individuellt anpassade stödinsatser samt att rättsväsendet har tillräcklig kunskap om olika funktionsnedsättningar och deras konsekvenser.

MFD har i tidigare yttranden framhållit att kunskapen om vilka anpassningar och vilket stöd som behövs inom rättsväsendet fortfarande är otillräcklig. Det riskerar att påverka rättssäkerheten om inte personer med funktionsnedsättning har möjlighet att göra sin röst hörd och delta i rättsprocesser på lika villkor.

MFD anser också att det fortsatta arbetet bör fördjupa analysen om hur förslagen påverkar personer med funktionsnedsättning som själva misstänks för eller begår brott. Flera av förslagen i promemorian bygger på att den enskilde har förstått att ett brott begås och kan se konsekvenserna av sitt handlande.

För personer med intellektuella eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan det vara mer komplicerat än för andra. De kan ha svårare att uppfatta sociala gränser, tolka andras avsikter och förstå när de utnyttjas eller medverkar i brottslig verksamhet. Det innebär en ökad risk att involveras i brott utan att helt förstå vad handlingen innebär och konsekvenserna efteråt.

¹ [Redovisning av uppdraget att ta fram och sprida stödmaterial för att förebygga och motverka kriminalitet bland barn och unga med funktionsnedsättning - MFD](#)

MFD ser därför att följderna för denna grupp bör belysas från flera håll och att det i den fortsatta beredningen tas hänsyn till olika funktionsnedsättningar och behov av individuella anpassningar.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Anders Kessling (beslutande), tillförordnad avdelningschef Åsa Hultén och utredare Ulla Perman (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Anders Kessling

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Anders Kessling
TITEL, ORGANISATION:	Generaldirektör, Myndigheten för delaktighet
TID:	2026-08-28 15:20:33 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (anders.kessling@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	c70c32a5a73843a4b1274e98f9c70ab2

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2026-08-28 15:20:33 +02:00
Ref: 363235SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)